

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret

Deres ref

Vår ref
20/4617 -

Dato
03.07.2020

Svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 2072 fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad om fattigdom

Jeg viser til brev 29. juni 2020 fra Stortingets presidentskap vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad.

Spørsmål:

Hvilke tall legger regjeringen til grunn vedrørende hvor stor andel og hvor mange mennesker globalt, i Europa og i Norge som levde i fattigdom i for eksempel 1850, 1900, 1950, 2000 og 2020?

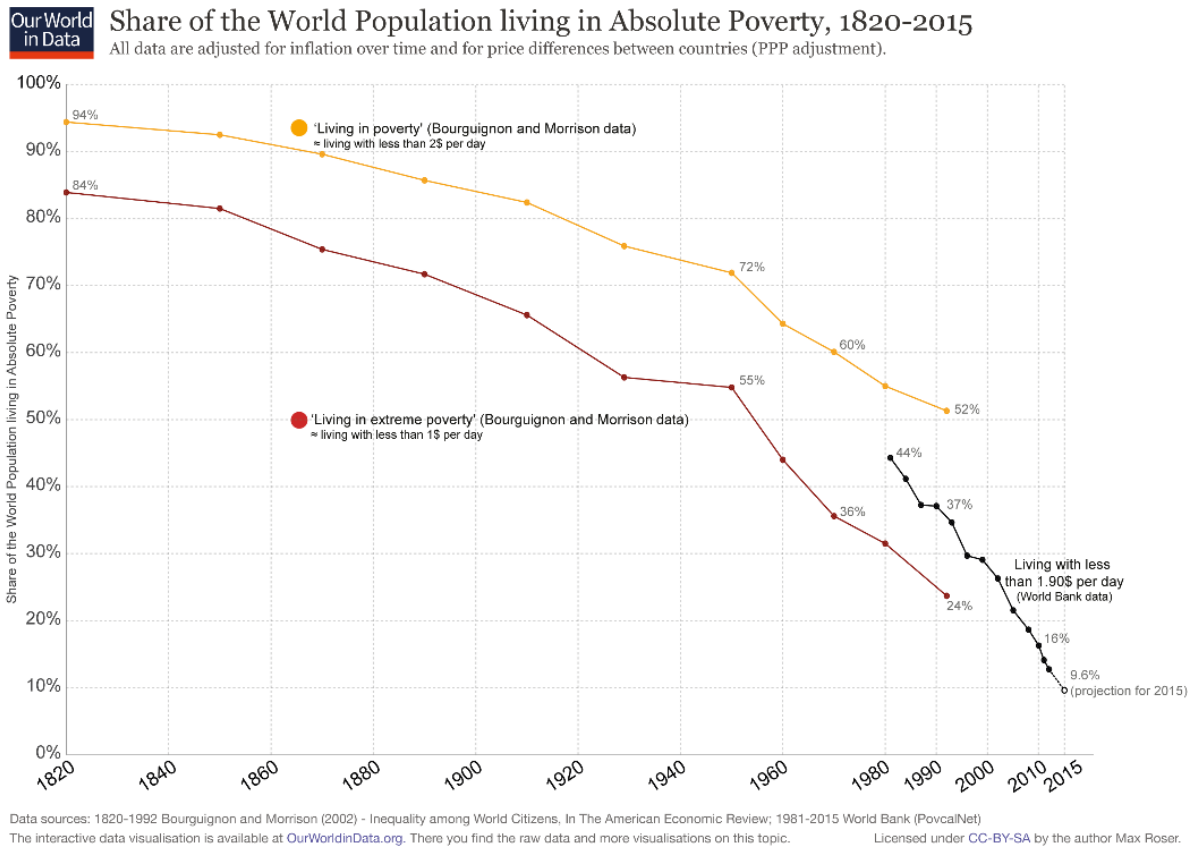
Begrunnelse

I den politiske debatten er det enkelte grupper som forsøker gi inntrykk av at økonomisk vekst er et unødvendig onde. Historien har derimot vist oss at betydelig antall mennesker i dag lever gode liv med grunnlag for fremtidsoptimisme og kunnskap nødvendig for å videreutvikle teknologier, forbedre verdens ressursåndtering og ivareta miljøverdier.

Svar:

Fattigdom kan defineres på ulike måter. For sammenlikning over tid er det vanlig internasjonalt å legge til grunn et absolutt mål, basert på hva som trengs for at den enkelte får dekket grunnleggende, materielle behov. Verdensbanken definerer ekstrem fattigdom som å leve for under 1,90 amerikanske dollar per dag, basert på internasjonalt prisnivå i 2011. Andre har for eksempel lagt til grunn 1 dollar og 2 dollar per dag som grense for henholdsvis ekstrem fattigdom og fattigdom.

Andelen av verdens befolkning som lever i fattigdom har blitt markant redusert siden begynnelsen av 1800-tallet. Særlig stor har reduksjonen vært etter andre verdenskrig. Tall fra historiske kilder og Verdensbanken, satt sammen av forskningsteamet bak publikasjonen *Our World in Data* ved universitetet i Oxford, illustrerer dette i figuren nedenfor:

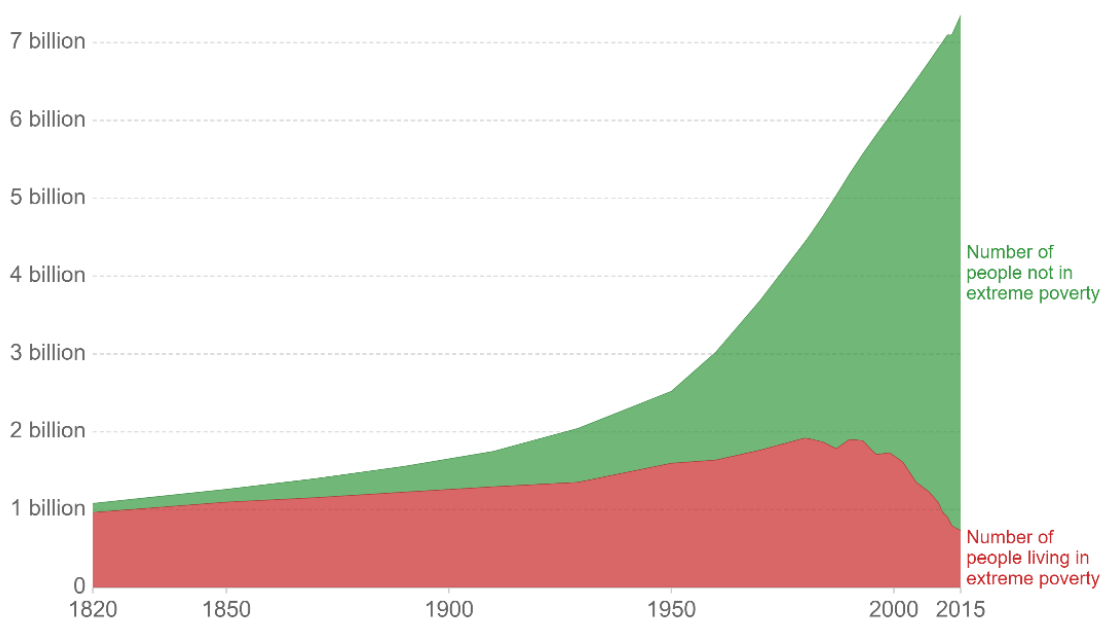

I samme tidsrom, 1820–2015, har det vært en markant befolkningsvekst globalt. Når antall mennesker øker, kan reduksjonen i andelen fattige komme enten fra redusert antall fattige eller økt antall mennesker som ikke er fattige. Figuren nedenfor viser utviklingen i antallet mennesker i verden fordelt på de som lever i ekstrem fattigdom og de som ikke gjør det:

World population living in extreme poverty, 1820-2015

Extreme poverty is defined as living on less than 1.90 international-\$ per day.

International-\$ are adjusted for price differences between countries and for price changes over time (inflation).

Source: Ravallion (2016) updated with World Bank (2019)

OurWorldInData.org/extreme-poverty/ • CC BY

Note: See OurWorldInData.org/extreme-history-methods for the strengths and limitations of this data and how historians arrive at these estimates.

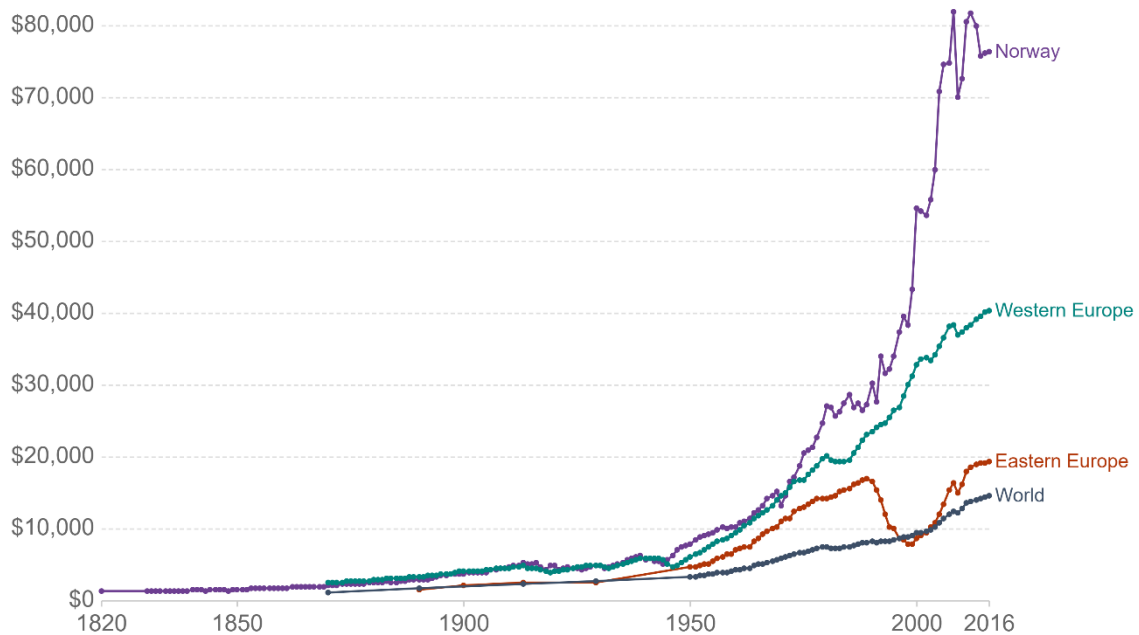
På begynnelsen av 1800-tallet var det kun en liten gruppe blant verdens befolkning som ikke levde i det vi kaller ekstrem fattigdom. Fra da og frem til omkring 1970 var det en viss økning i antallet ekstremt fattige i verden. Men det totale antallet mennesker økte mer, slik at andelen ekstremt fattige avtok. Først rundt 1990 begynte det absolutte antallet ekstremt fattige i verden å synke stabilt. De siste 25 årene har fallet både i absolutt og relativ størrelse vært markant.

Det finnes ikke nøyaktig statistikk for levekårene til verdens befolkning eller hvor mange som er fattige eller ekstremt fattige på verdensbasis. Slike tall må derfor beregnes basert på tilgjengelig nasjonal statistikk og andre kilder. Verdensbankens nyeste offisielle beregninger ble publisert i 2018. Verdensbanken anslo da at 10 pst. av verdens befolkning levde for under 1,90 dollar per dag i 2015, og at andelen ville fortsette å falle til 8,6 pst. i 2018. I en kommentar på sin nettside 16. april i år skriver Verdensbanken at virusutbruddet og fallet i oljeprisen trolig vil snu den positive utviklingen, og at andelen ekstremt fattige i verden vil kunne stige til omkring 9 pst. i løpet av 2020.

Så langt Finansdepartementet kjenner til har ikke Verdensbanken publisert tilsvarende tall for Europa sett under ett. Utviklingen i absolutt fattigdom vil påvirkes av utviklingen i det generelle inntektsnivået. Figuren nedenfor viser utviklingen i BNP per innbygger i Norge, Europa og verden de siste 200 år basert på tall fra *Maddison Project Database* ved Universitetet i Groningen:

GDP per capita, 1820 to 2016

GDP per capita adjusted for price changes over time (inflation) and price differences between countries – it is measured in international-\$ in 2011 prices.

Source: Maddison Project Database (2018)

OurWorldInData.org/economic-growth • CC BY

Note: These series are adjusted for price differences between countries using multiple benchmark years, and are therefore suitable for cross-country comparisons of income levels at different points in time.

Fattigdom i absolutt forstand, slik Verdensbanken måler det, er svært lite utbredt i Norge og andre velutviklede land. For mennesker som lever i velutviklede land med offentlige velferdsordninger og høyere levestandard, brukes gjerne andre mål på fattigdom som relativ fattigdom og ulikhet.

En indikator på relativ fattigdom som har vært brukt i Norge i nyere tid, er vedvarende lavinntekt definert ved at gjennomsnittsinntekten over en treårsperiode er under 60 pst. av medianinntekten. Denne tilnærmingen tar hensyn til at det kreves større økonomiske ressurser for å delta på en fullverdig måte i samfunnslivet i et rikt land enn i et mindre rikt land. I perioden 2016–2018, som er siste periode SSB har tall for, hadde 9,8 pst. av befolkningen, eller 486 000 personer, vedvarende lavinntekt (studenter er holdt utenfor). I perioden 1999–2001 var andelen 7,8 pst. Opptrapping av minstepensjonen har ført til færre eldre i gruppen med vedvarende lavinntekt. Høy innvandring og svakere arbeidstilknytning blant innvandrere enn for gjennomsnittet av befolkningen har bidratt til at antallet husholdninger med lavinntekt likevel har holdt seg oppe. Enslige under 35 år og enslige forsørgere er overrepresentert i gruppen med vedvarende lavinntekt. Vi har ikke tilgjengelig sammenlignbar lavinntektsstatistikk for årene 1850, 1900 og 1950.

For en nærmere omtale av utviklingen i inntektsulikhet og fattigdom i Norge viser jeg til Meld. St. 13 (2018–2019) *Muligheter for alle – fordeling og sosial bærekraft*.

Med hilsen

A black and white image of a handwritten signature in cursive script, which appears to be 'Jan Tore Sanner'.

Jan Tore Sanner